

Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı)’ndan:

TÜRKAKIM GAZ BORU HATTI PROJESİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:1)

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında TürkAkım Gaz Boru Hattı Projesi’ne İlişkin Anlaşma” (Anlaşma) 10/10/2016 tarihinde imzalanmıştır. Bu Anlaşmanın onaylanması, 6765 sayılı Kanun ile uygun bulunmuş ve söz konusu Anlaşma 24/12/2016 tarihli ve 29928 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 21/2/2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bununla birlikte, Anlaşmanın 15 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Anlaşmanın 6, 9 ve 10 uncu madde hükümleri Anlaşmanın imza tarihinden itibaren uygulanacaktır.

Anlaşmanın vergisel hükümler içeren 9 uncu maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak aşağıdaki açıklamalar yapılmıştır.

I- ANLAŞMADAKİ ÖNEMLİ TANIMLAR

Anlaşmanın vergisel hükümler içeren 9 uncu maddesiyle ilgili olarak Anlaşmanın 1 inci maddesinde yer alan bazı önemli tanımlar aşağıdadır.

“**TürkAkım gaz boru hattı**” her biri yıllık 15,75 milyar metreküp teknik tasarım kapasitesine sahip iki hattan oluşan yıllık maksimum 31,5 milyar metreküp teknik tasarım kapasitesine sahip, Rusya Federasyonu’ndan başlayan (Rusya Federasyonu’nun Krasnodar Bölgesi içerisindeki Russkaya kompresör istasyonundan) Karadeniz üzerinden Türkiye Cumhuriyeti’nin deniz kıyısındaki alım terminaline ve devamında Türkiye Cumhuriyeti toprakları üzerinden Türkiye Cumhuriyeti’nin komşu devletleriyle olan sınırlarına kadar uzanan, Rusya Federasyonu’ndan Türkiye Cumhuriyeti’ne doğal gaz arzının yanı sıra Rus gazının Türkiye Cumhuriyeti üzerinden Türkiye Cumhuriyeti’ne sınırı olan ülkelere transitini sağlamak amacıyla inşa edilen, deniz bölümü 1, deniz bölümü 2, kara bölümü 1 ve kara bölümü 2’den oluşan yeni bir gaz boru hattı sistemini ifade eder.

“**Deniz bölümü 1**” Rusya Federasyonu’nun kıyısından başlayarak Karadeniz üzerinden alım terminalinin çitinin alt akış yönündeki çıkışından sonraki ilk kaynağa kadar uzanan güzergahı izleyen, Rusya Federasyonu’ndan Türkiye Cumhuriyeti’ne doğal gaz teslimi amacıyla inşa edilen TürkAkım gaz boru hattının bir bölümünü ifade eder.

“**Deniz bölümü 2**” Rusya Federasyonu’nun kıyısından başlayarak Karadeniz üzerinden alım terminalinin çitinin alt akış yönündeki çıkışından sonraki ilk kaynağa kadar uzanan güzergahı izleyen, Türkiye Cumhuriyeti topraklarındaki kara bölümü 2 vasıtasıyla Türkiye Cumhuriyeti’nin komşu ülkelere doğal gaz transitini sağlamak amacıyla inşa edilen TürkAkım gaz boru hattının bir bölümünü ifade eder.

“**Deniz bölümü**” alım terminalinin ilgili bölümleri dahil olmak üzere müştereken deniz bölümü 1 ve deniz bölümü 2’yi ifade eder.

“**Alım terminali**” deniz bölümünün işletimi ve izolasyonu, gaz şartlandırması amacıyla aşağıdaki bölümlerden oluşan Türkiye Cumhuriyeti’nin Karadeniz kıyısındaki tesisini ifade eder;

- deniz boru hattı kontrolü, izolasyonu ve acil durum kapatma işlevi, deniz boru hattı pig atma/temizleme sistemi ve deniz boru hattı operasyonel sayacından oluşan deniz boru hattı bölümü,

- bransmanlara ayırma, gaz filtreleme, gaz şartlandırma (sıcaklık kontrolü, basınç kontrolü) ve alt akış yönü basınç koruma sistemlerinden oluşan gaz şartlandırma bölümü.

“Kara bölümü 1” alım terminalinin çitinin alt akış yönündeki çıkışından sonraki ilk kaynaktan başlayarak Türkiye Cumhuriyeti üzerinden Türkiye Cumhuriyeti'nin mevcut gaz iletim sistemi ile bağlantı noktasına kadar uzanan, Rusya Federasyonu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne deniz bölümü l'den doğal gaz teslimi amacıyla inşa edilen TürkAkım gaz boru hattının bir bölümünü ifade eder.

“Kara bölümü 2” alım terminalinin çitinin alt akış yönündeki çıkışından sonraki ilk kaynaktan başlayarak Türkiye Cumhuriyeti üzerinden Türkiye Cumhuriyeti'nin komşu ülkelerine kadar uzanan ve Türkiye Cumhuriyeti üzerinden Türkiye Cumhuriyeti'nin komşu ülkeleriyle olan sınırına kadar deniz bölümü 2'den doğal gaz transitini sağlamak amacıyla inşa edilen TürkAkım gaz boru hattının bir bölümünü ifade eder.

“Kara bölümü” gaz ölçüm istasyonu dahil olmak üzere müştereken kara bölümü 1 ve kara bölümü 2'yi ifade eder.

“Deniz bölümü şirketi” deniz bölümünün tasarımı, inşası, işletimi ve sahipliği amacıyla, işbu Anlaşmanın Madde 4 paragraf l'inde belirtilen Rus katılımcısı tarafından kuruluş aşamasında belirlenen yerde tescil edilen PJSC Gazprom ve/veya iştiraki(leri) tarafından kurulmuş veya kurulacak olan tüzel kişiliği ifade eder.

“Kara bölümü 1 şirketi” Türkiye Cumhuriyeti tarafından yetkilendirilecek, kara bölümü l'i tasarlayacak, inşa edecek, işletecek ve sahiplenecek tüzel kişiliği ifade eder.

“Kara bölümü 2 şirketi” kara bölümü 2'nin tasarımı, inşası, işletimi ve sahipliği amacıyla kurulacak, işbu Anlaşmanın Madde 4 paragraf 5'ine istinaden atanan kuruluş aşamasında katılımcılar arasında mutabakata varılarak belirlenen yerde tescil edilecek tüzel kişiliği ifade eder.

“Yatırım öncesi çalışmaları” TürkAkım gaz boru hattının inşasının teknik, çevresel, ekonomik ve finansal, hukuki ve işletimsel fizibilitesinin belirlenmesi amacıyla ilişkin çalışmaları ifade eder.

“Proje” TürkAkım gaz boru hattına ilişkin olarak, şirketler, şirketlerin katılımcıları ve şirketlerin yüklenicileri tarafından yürütülen, mühendislik araştırmaları, teknik çalışmalar, değerlendirmeler, inşaat öncesi çalışmalar, tasarım, inşaat, arazi mülkiyeti edinimi, işletmeye alma, teçhizat kurulumu, finansman, sigortalama, mülkiyet, işletme, doğal gaz iletim hizmetlerinin ifası, ticari aktiviteler, tamir, tanı amaçlı inceleme ve ölçüm, bakım, ikame, yenileme, koruma, kapasite artırımı ya da azaltımı, boru hattı bransmanlarının inşası, güvenliğin temini, hizmetten çıkarma, personel istihdamı, hizmet verme, teçhizat, santral, tesis ve ekipman tedariki, bunlara ilişkin destek, koruma, bakım, onarım, işletim ve yenileme ile ilgili anlaşmaların uygulanması faaliyetleri ve TürkAkım gaz boru hattına ilişkin diğer eylemleri ifade eder.

II- ANLAŞMANIN VERGİSEL HÜKÜMLER İÇEREN MADDESİ

Anlaşmanın vergisel hükümler içeren 9 uncu maddesi aşağıda yer almaktadır.

“Madde 9

Kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması ile ilişkili aktivitelere yasal ve ekonomik yardım sağlamak amacıyla:

a) Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanması için Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Rusya Federasyonu'nun Karadeniz'deki münhasır ekonomik bölgeleri ve kıta sahanlıkları içerisinde faaliyet gösteren deniz bölümü şirketinin faaliyetlerinin vergiye tabi olmayacağını teyit ederler;

b) Türk Tarafı, deniz bölümü şirketine yapılan, mühendislik danışmanlık hizmetleri, inşaat öncesi hizmetleri ve inşaat tesisi işletme hizmetleri, ön tasarım hizmetleri ve tasarım hizmetleri (ön yatırım çalışmaları, tasarım ve mühendislik ve diğer benzeri hizmetler) dahil olmak üzere danışmanlık, hukuk, muhasebat ve mühendislik hizmetlerini katma değer vergisinden istisna tutacaktır;

c) Türk Tarafı, deniz bölümü şirketini gelir üzerinden alınan vergilerden istisna tutacaktır;

d) Taşıma araçları ve teknik tesisler (gemiler dahil), borular, diğer herhangi malzeme ve teknik kaynaklar (teçhizat, bileşenler ve yedek parçalar dahil), kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması için işbu Anlaşmanın Madde 14 paragraf 2'sinde belirtilen yetkili kuruluşlarca Türkçe ve Rusça dillerinde hazırlanan tesis ve teçhizat listesine dayalı olarak Tarafların ülkelerinin topraklarına giriş yapar.

Yukarıda bahsedilen mallar, Rus Tarafının ülkesinde vergiler ve gümrük ücretlerinden istisna tutulacak ve Türk Tarafının ülkesinde vergiler ve gümrük vergilerinden istisna tutulacaktır. Gümrük vergisi muafiyeti Rus Tarafının uygulanabilir mevzuatına istinaden sağlanacaktır;

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Rusya Federasyonu'nun Karadeniz'deki münhasır ekonomik bölgeleri ve kıta sahanlıkları içerisinde, kara bölümü 1 hariç olmak üzere projenin uygulanması için transfer edilen (kullanılan), ithal veya ihraç edilen taşıma araçlarını ve teknik tesisleri (gemiler dahil), boruları ve diğer herhangi malzeme ve teknik kaynakları (teçhizat, bileşenler ve yedek parçalar dahil) vergi, gümrük vergileri ve harçların yanı sıra diğer benzer ödemelere tabi tutmayacaklardır;

Taraflardan her biri, kendi ülkesinin mevzuatı ve yürürlükteki uluslararası anlaşmalara istinaden, yukarıda bahsedilen istisnaya ilişkin onay usullerinin yanı sıra gümrük muafiyetinin sağlanmasına yönelik usuller için, böyle bir onayın gerekli olması halinde, tamamlanmasını sağlayacaktır;

Listelere ve işbu Madde 9 paragraf (d)'sine uygun olarak Tarafların ülkelerine giriş yapan gerekli malzeme ve ekipmanlara Tarafların ülkelerinde gümrük muayenesi önceliği verilecektir;

e) Deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi Tarafların ülkelerinde, kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması için oluşturulan ya da edinilen mülkler bakımından emlak (gayrimenkul) vergisi ve diğer benzer vergilerden istisna tutulacaklardır;

f) Kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin hayata geçirilmesi ile ilgili doğrudan bir borçlanma yükümlülüğü varsa, bu borçlanma yükümlülüğünden doğan faizin yanı sıra bu borçlanma yükümlülüğü ile ilgili herhangi bir Tarafın ülkesinde doğan bu faiz (diğer gelir), borçlanma faizini (diğer gelir) alan kişinin ilgili Tarafın ülkesinde vergi mükellefi olmaması koşuluyla ilgili Tarafın ülkesinde vergiden istisna tutulacaktır;

Bu faizlerin yanı sıra bahse konu borç yükümlülüklerine bağlı diğer gelirler, Tarafların ülkelerinde katma değer vergisinden (uygulanabilir olması halinde) istisna olacaktır;

g) Deniz bölümündeki doğal gaz taşıma hizmetleri Rusya Federasyonu'nda sıfır (0) katma değer vergisi oranı ile vergilendirilecektir. Bahse konu vergi oranının uygulanması amacıyla, Rusya Federasyonu'nun toprakları bahse konu hizmetin sağlandığı yer olarak kabul edilecektir. Yukarıda bahsedilen hizmetlere sıfır (0) katma değer vergisi oranı uygulanmasına yönelik usul, Rusya Federasyonu ulusal mevzuatına uygun olarak belirlenecektir;

h) Türk Tarafı, gaz taşıma hizmetlerini katma değer vergisinden istisna tutacak (bu hizmetler için sıfır (0) vergi oranı belirleyerek) ve kara bölümü 1 hariç olmak üzere projenin hayata geçirilmesi ile bağlantılı mal/iş/hizmet alımlarında ödenen katma değer vergisinin iade/telafi/mahsup hakkını deniz bölümü şirketine ve kara bölümü 2 şirketine sağlayacak, böyle bir durumda iade süresi üç (3) ay olacaktır;

i) Türk Tarafı, kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması ile bağlantılı inşaat ve onarım işleri ödemelerine gelir veya kurumlar stopaj vergisi istisnası sağlayacaktır;

j) Türk Tarafı, deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi tarafından deniz bölümü şirketi katılımcısı(ları) ve kara bölümü 2 şirketi katılımına(larına) yapılan temettü dağıtımını, aynı zamanda deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketinin herhangi bir Türk şubesi tarafından deniz bölümü şirketinin ya da kara bölümü 2 şirketinin merkez ofislerine yapılan temettü dağıtımını vergilerden istisna tutacaktır;

k) Türk Tarafı, deniz bölümü şirketine on (10) yıl süre ile zarar aktarımı hakkı tanıyacaktır;

l) Türk Tarafı, kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanmasına ilişkin deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketince yapılacak sözleşmelerden kaynaklanan damga vergisinden deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketini istisna tutacaktır;

m) İşbu Anlaşmanın Madde 11 paragraf 5'inde yer alan hükümlerine halel getirmeksizin, kara bölümü 2 şirketinin Rus katılımcısının kara bölümü 2 şirketinin kuruluş sermayesindeki katılımına son vermesi (işbu Anlaşmanın Madde 11 paragraf 4'üne istinaden) halinde, Taraflar kara bölümü 2 şirketinin Rus katılımcısını, Tarafların ülkelerindeki uygulanabilir mevzuatına istinaden, böyle durumlarda ödenebilecek vergilerden istisna tutacaktır;

n) Kara bölümü 2 şirketi, münhasıran Amerikan Doları cinsinden olmak üzere, defter ve kayıtlarını tutacak ve muhafaza edecek, kurumlar gelir vergisi yükümlülüğünü

hesaplayacak ve kurumlar gelir vergisi beyanını hazırlayacaktır. Kara bölümü 2 şirketinin faaliyetlerine ilişkin defter ve kayıtları, Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak tutulacaktır;

o) Türk Tarafı, deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketinin deniz bölümü ve kara bölümü 2'nin inşasına ve yenilenmesine ilişkin münhasıran özel tüketim vergisi mükelleflerinden temin ettiği mallar, varsa, özel tüketim vergisinden istisna olacaktır.”

Kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması ile ilişkili aktivitelere yasal ve ekonomik yardım sağlanmasını hedefleyen söz konusu 9 uncu madde çerçevesinde, vergi uygulamalarına ilişkin olarak aşağıda yapılan açıklamaların dikkate alınması gerekmektedir.

III- ANLAŞMAYA GÖRE VERGİ MUAFİYET VE İSTİSNA UYGULAMALARI

A. GENEL

TürkAkım projesi deniz bölümü 1, deniz bölümü 2, kara bölümü 1 ve kara bölümü 2 kısımlarından oluşmaktadır.

Deniz bölümü 1, TürkAkım gaz boru hattının Rusya Federasyonu kıyılarından başlayarak Karadeniz üzerinden Türkiye Cumhuriyeti'ne doğal gaz teslimi amacıyla inşa edilen bölümünü;

Deniz bölümü 2, Türkiye Cumhuriyeti topraklarındaki kara bölümü 2 vasıtasıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin komşu ülkelerine doğal gaz nakli için inşa edilen bölümünü;

Kara bölümü 1, alım terminalinden Türkiye Cumhuriyeti'nin mevcut gaz iletim sistemi ile bağlantı noktasına kadar uzanan bölümünü ve

Kara bölümü 2, alım terminalinden başlayarak Türkiye Cumhuriyeti üzerinden Türkiye Cumhuriyeti'nin komşu ülkeleriyle olan sınırına kadar deniz bölümü 2'den gelen gazın naklini sağlamak amacıyla inşa edilen bölümünü

oluşturmaktadır.

Anlaşmada yer alan vergisel hükümler kara bölümü 2 şirketi ile deniz bölümü 1 ve deniz bölümü 2'nin tasarımı, inşaatı ve işletimi ile ilgilenecek olan deniz bölümü şirketine yönelik olup; aşağıda farklı vergi türlerine yönelik olarak uygulamanın nasıl olacağına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

B. KATMA DEĞER VERGİSİ (KDV) UYGULAMASI

1. Deniz Bölümü Şirketine Yapılacak Hizmetler

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (b) bendinde yer alan hüküm uyarınca deniz bölümü şirketine yapılan, mühendislik danışmanlık hizmetleri, inşaat öncesi hizmetleri ve inşaat tesisi işletme hizmetleri, ön tasarım hizmetleri ve tasarım hizmetleri (ön yatırım çalışmaları, tasarım ve mühendislik ve diğer benzeri hizmetler) dahil olmak üzere danışmanlık, hukuk, muhasebat ve mühendislik hizmetleri KDV'den istisnadır.

1.1. Kapsam

İstisna kapsamına, deniz bölümü şirketinin gerek yurt içinden gerekse yurt dışından temin ettiği, mühendislik danışmanlık hizmetleri, inşaat öncesi hizmetleri ve inşaat tesisi işletme hizmetleri, ön tasarım hizmetleri ve tasarım hizmetleri (ön yatırım çalışmaları, tasarım ve mühendislik ve diğer benzeri hizmetler) dahil olmak üzere danışmanlık, hukuk, muhasebat ve mühendislik hizmetleri girmektedir.

Söz konusu istisnadan, yalnızca Anlaşmada tanımlanan deniz bölümü şirketi yararlanabilir. Proje kapsamında görev alan diğer gerçek ve tüzel kişilerin (alt taşeron, tedarikçi gibi) bu istisnadan yararlanmaları mümkün bulunmamaktadır.

1.2. İstisnanın Beyanı ve Uygulanması

İstisnadan yararlanacak olan deniz bölümü şirketine, Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (b) bendi uyarınca istisna kapsamına giren hizmet alımlarında kullanılmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından Ek-1’de yer alan “İstisna Belgesi” düzenlenir. Deniz bölümü şirketi tarafından kaşe tatbik edilerek imzalanan bu belgenin bir örneği, istisna kapsamında hizmet sunacak satıcı mükelleflere verilir ve istisna kapsamına giren hizmetlerde KDV uygulanmaması talep edilir.

İstisna kapsamında işlem yapacak satıcılar tarafından deniz bölümü şirketine düzenlenen faturalara, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında TürkAkım Gaz Boru Hattı Projesi'ne İlişkin Anlaşmanın (9/b) maddesi uyarınca KDV uygulanmamıştır.” şeklinde bir şerh düşülür.

İstisna kapsamında işlem yapılabilmesi için, istisna belgesinin hizmeti yapacak olan satıcı mükellefe ibraz edilmesi şarttır. Mükelleflerin bu belge olmadan istisna uygulamaları halinde, istisna uygulaması nedeniyle ziyaa uğratılan vergi, ceza, zam ve faizlerden deniz bölümü şirketi ile birlikte hizmeti sunan mükellefler müteselsilen sorumludur.

İstisna hükümleri çerçevesinde satıcı mükellefler, kaşe tatbik edilerek imzalanmış istisna belgesinin örneğini 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun muhafaza ve ibrazla ilgili hükümlerine uygun olarak saklarlar.

İstisna hükümleri çerçevesinde satış yapan mükellefler teslim ettikleri mal ve hizmet miktarlarını, ilgili KDV Beyannamesinin “İstisnalar - Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler” kulakçığının “Kısmi İstisna Kapsamına Giren İşlemler” tablosunda 241 kod numaralı “TürkAkım Gaz Boru Hattı Projesine İlişkin Anlaşmanın (9/b) Maddesinde Yer Alan Hizmetler” satırında beyan ederler.

Deniz bölümü şirketine hizmet sunacak olan mükelleflerin söz konusu hizmetlere ait yükledikleri KDV’nin indirimi mümkün olmadığından, bu hizmetlere ilişkin indirim konusu yapılan KDV’nin, istisna kapsamında hizmetin sunulduğu vergilendirme dönemi itibarıyla 1 No.lu KDV Beyannamesinin “Daha Önce İndirim Konusu Yapılan KDV’nin İlavesi” satırına dahil edilmek suretiyle düzeltilmesi gerekmektedir.

Deniz bölümü şirketi tarafından Türkiye’de ikametgahı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmayanlardan temin edilen Anlaşmanın (9/b) maddesi kapsamındaki hizmetlere ilişkin olarak sorumlu sıfatıyla KDV tevkifatı yapılması söz konusu olmayacaktır.

Deniz bölümü şirketinin Anlaşmanın (9/b) maddesi kapsamındaki hizmetleri KDV ödemek suretiyle temin etmesi halinde, Anlaşmanın (9/h) maddesinde yer alan iade hükümlerinden faydalanması mümkün olup, bu işlemlere ilişkin olarak bu Tebliğin (III/B-3.1.) ve (III/B-3.2.) bölümündeki açıklamalar dikkate alınacaktır.

2. İthal Edilen Taşıma Araçları ve Teknik Tesisler, Borular, Diğer Malzeme ve Teknik Kaynaklar

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (d) bendinde yer alan hüküm uyarınca, kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması için taşıma araçları ve teknik tesislerin (gemiler dahil), boruların, diğer herhangi malzeme ve teknik kaynakların (teçhizat, bileşenler ve yedek parçalar dahil), Anlaşmanın 14 üncü maddesinin 2 nci paragrafında belirtilen yetkili kuruluşlarca Türkçe ve Rusça dillerinde hazırlanan tesis ve teçhizat listesine dayalı olarak ithali KDV'den istisnadır.

3. TürkAkım Doğalgaz Projesinin Uygulanması İle Bağlantılı Mal ve Hizmet Alımları

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (h) bendinde, Türk Tarafının, kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin hayata geçirilmesi ile bağlantılı mal/iş/hizmet alımlarında ödenen KDV'nin iade/telafi/mahsup hakkını deniz bölümü şirketi ile kara bölümü 2 şirketine sağlayacağı, böyle bir durumda iade süresinin üç (3) ay olacağı hükme bağlanmıştır.

3.1. Kapsam

Projenin kapsamına ilişkin tanıma, bu Tebliğin "I-Anlaşmadaki Önemli Tanımlar" başlıklı bölümünde yer verilmiş olup, bu bölümde açıklanan iade uygulamasının kapsamına münhasıran projenin uygulanmasına yönelik deniz bölümü şirketi ile kara bölümü 2 şirketine yapılacak mal teslimi ve hizmet ifaları girmektedir. Bu çerçevede, teslim ve hizmetlerin münhasıran projenin uygulanmasına ilişkin olması gerekir.

Söz konusu iade uygulamasından yalnızca bu Anlaşma hükümlerine göre belirlenen deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi yararlanabilir. Proje kapsamında görev alan diğer gerçek ve tüzel kişilerin (alt taşeron, tedarikçi gibi) bu istisnadan yararlanmaları mümkün bulunmamaktadır.

3.2. İade Uygulaması

Deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi tarafından projenin uygulanmasına yönelik alınan mal ve hizmetler bir liste halinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına sunulur. Söz konusu liste; mal ve hizmetin cinsini, ölçü birimini, miktarını, satıcının adını veya unvanını, T.C. kimlik numarasını veya vergi kimlik numarasını, fatura numarasını, tarihini, tutarını ve KDV'sini içermelidir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından projenin uygulanmasına yönelik olduğu değerlendirilen mal ve hizmetler bir liste halinde ilgili vergi dairesine ibraz edilmek üzere anılan şirketlere verilir.

Deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi tarafından alınan ve projenin uygulanmasına yönelik olduğu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca uygun görülen mal ve hizmetler nedeniyle ödenen KDV, 1 nolu KDV beyannamesinin "İstisnalar - Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler" kulakçığının "Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler" tablosunda 443

kod numaralı “TürkAkım Gaz Boru Hattı Projesine İlişkin Anlaşmanın (9/h) Maddesi Kapsamında Alınan Teslim ve Hizmetler” satırında beyan edilerek iadesi talep edilir. İade talebi, standart iade talep dilekçesi ile iade taleplerinde aranan belgelerin tamamlandığı ve iade talebine ilişkin eksikliklerin giderildiği tarihten itibaren 3 ay içerisinde yerine getirilir.

3.3. İade

Bu bölümde yer alan işlemlerden kaynaklanan iade taleplerinde aşağıdaki belgeler aranır:

- Standart iade talep dilekçesi,
- Aylık dönemler itibarıyla hazırlanan ve projenin uygulanmasına yönelik olduğu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca uygun görülen mal ve hizmet alım listesi.

3.3.1. Mahsuben İade

Bu kapsamda yapılan mahsuben iade talepleri yukarıdaki belgelerin ibraz edilmiş olması halinde miktarına bakılmaksızın vergi inceleme raporu, Yeminli Mali Müşavir (YMM) raporu ve teminat aranmadan yerine getirilir.

3.3.2. Nakden İade

Bu kapsamda yapılan ve 5.000 TL’yi aşmayan nakden iade talepleri vergi inceleme raporu, YMM raporu ve teminat aranmadan yerine getirilir. İade talebinin 5.000 TL’yi aşması halinde aşan kısmın iadesi, vergi inceleme raporu veya YMM raporuna göre yerine getirilir. Teminat verilmesi halinde mükellefin iade talebi yerine getirilir ve teminat, vergi inceleme raporu veya YMM raporu sonucuna göre çözülür.

C. ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ (ÖTV) UYGULAMASI

1. ÖTV Mükelleflerince Teslim Edilecek Mallarda İstisna Uygulaması

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (o) bendinde, deniz bölümü ve kara bölümü 2'nin inşasına ve yenilenmesine ilişkin olarak deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketinin münhasıran ÖTV mükelleflerinden temin ettiği mallar ile ilgili olarak ÖTV istisnasının uygulanması öngörülmüştür.

Söz konusu ÖTV istisnasından sadece deniz bölümü ve kara bölümü 2 şirketleri yararlanabilir.

Deniz bölümü ve kara bölümü 2 şirketlerince, deniz bölümü ve kara bölümü 2'nin inşası ve yenilenmesi kapsamında kullanılacak ÖTV’ye tabi malların listesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına sunulur. Anılan Bakanlıkça, sunulan bu listeye ilişkin gerekli kontroller yapılarak, Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (o) bendi uyarınca ÖTV istisnasından yararlanılacak malları gösteren bir belge verilir. Bu şirketler tarafından sözü edilen belgenin bir örneği mal satın alınacak ÖTV mükelleflerine ibraz edilerek, satın alınan mallar için ÖTV uygulanmaması sağlanır. ÖTV mükellefleri, bu kapsamda teslim edilen mal miktarı, tutarı, tarihi ve alıcıya ait bilgilerin yazıldığı ve yanına kaşe tatbik ederek imzaladıkları ve mal teslim ettikleri şirkete de imzalattıkları bu belgenin bir fotokopisini, 213 sayılı Kanunun muhafaza ve ibrazla ilgili hükümlerine uygun olarak saklarlar.

ÖTV mükellefleri, bahse konu istisna kapsamında yapılacak mal tesliminde, hesaplanacak ÖTV tutarını fatura bedeline dahil etmez ancak fatura bedeline dahil etmedikleri ÖTV tutarını düzenledikleri faturada “*Özel Tüketim Vergisi Kanununun 10 uncu Maddesi Kapsamında Hesaplanıp Fatura Bedeline Dahil Edilmeyen ÖTV Tutarı ... TL'dir.*” şerhi ile gösterirler.

ÖTV mükellefleri, bu suretle fatura bedeline dâhil etmedikleri ÖTV tutarlarını ve teslim ettikleri mal miktarlarını, ilgili ÖTV Beyannamesinin “İstisnalar ve İndirimler” bölümünün “İstisnalar” kısmında yer alan “Uluslararası Anlaşmalardan Doğan İstisna” ibaresini seçerek, bu istisna kapsamında beyan eder ve ilgili ÖTV beyannamesinin “Ekler” bölümünde yer alan “Uluslararası Anlaşmalardan Doğan İstisna” ekini de doldururlar.

Bahse konu istisna kapsamında mal teslim edenlerin, bu istisna uygulamasında belirlenen usul ve esaslara uymamaları halinde, adlarına 213 sayılı Kanun hükümleri uyarınca özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bununla birlikte, söz konusu istisna kapsamında mal teslim edenlerin, bu istisna uygulamasında belirlenen usul ve esaslara uymamaları nedeni ile vergi ziyasına sebebiyet vermeleri halinde, ziyaa uğratılan vergi bunlar adına tarh olunur ve bu tarihyata 213 sayılı Kanunun 344 üncü maddesine göre vergi ziyayı cezası kesilir.

2. Özellikli Durumlar

2.1. Özel Tüketim Vergisi Kanununa Ekli (I) Sayılı Listede Yer Alan Malların İthalatında İstisna Uygulaması

6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı liste uygulaması bakımından, ÖTV ithalatta alınan bir vergi olmadığından, Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (d) fıkrası hüküm ifade etmez.

Bu durumda, 4760 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan herhangi birinin söz konusu Anlaşma kapsamında ülkemize ithalatı sırasında, 5/3/2015 tarihli ve 29286 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özel Tüketim Vergisi (I) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliğinin (V/A-1) ve (V/A-2) bölümlerinde yer alan açıklamalar çerçevesinde, bu Kanunun (16/4) maddesi uyarınca bahse konu malların yürürlükte olan ÖTV tutarı kadar teminat alınır.

Deniz bölümü şirketi veya kara bölümü 2 şirketince, her bir şirketin kendi ihtiyaçları için bu kapsamda kendileri tarafından ithal edilen malların, ithal eden şirket tarafından Anlaşmanın (9/o) maddesi uyarınca kullanılması, 4760 sayılı Kanuna göre teslim sayılan haller kapsamında olduğundan, bu işlemler 1 numaralı ÖTV beyannamesinin "İstisnalar ve İndirimler" bölümünün "İstisnalar" kısmında yer alan "Uluslararası Anlaşmalardan Doğan İstisna" ibaresi seçilerek, bu istisna kapsamında beyan edilir.

Diğer taraftan bu şekilde ithalat yapacak olan deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi, bu Tebliğin (III/C-1) bölümünde ifade edilen ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca düzenlenen, Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (o) bendi uyarınca ÖTV istisnasından yararlanacakları malları gösteren belgeyi almak ve 213 sayılı Kanunun muhafaza ve ibrazla ilgili hükümlerine uygun olarak saklamak mecburiyetindedirler.

Bu şekilde yapılan beyan üzerine sözü edilen mallar için ithalat esnasında verilen teminatın çözümü işlemleri Özel Tüketim Vergisi (I) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliğinin (V/A-3.1/a) ve/veya (V/A-3.2/a) bölümlerinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

2.2. İthal Edilen Taşıma Araçları ve Teknik Tesisler, Borular, Diğer Malzeme ve Teknik Kaynaklar

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (d) bendinde yer alan hüküm uyarınca, kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması için taşıma araçları ve teknik tesislerin (gemiler dahil), boruların, diğer herhangi malzeme ve teknik kaynakların (teçhizat, bileşenler ve yedek parçalar dahil), Anlaşmanın 14 üncü maddesinin 2 nci paragrafında belirtilen yetkili kuruluşlarca Türkçe ve Rusça dillerinde hazırlanan tesis ve teçhizat listesine dayalı olarak ithali ÖTV'den istisnadır.

2.3. ÖTV İstisnasından Yararlanılarak İlk İktisabı Yapılan Araçların Üçüncü Kişilere Devrinde ÖTV Uygulaması

4760 sayılı Kanununun (15/2-a) maddesinde, (II) sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi mallardan, veraset yoluyla intikaller hariç ilk iktisabında istisna uygulananların, istisnadan yararlananlar dışındakilerce iktisabında, ilk iktisaptaki matrah esas alınarak, adına kayıt ve tescil işlemi yapıldan, kayıt ve tescil tarihinde geçerli olan oran üzerinden bu tarihte ÖTV alınacağı hükmüne bağlanmıştır. Proje kapsamında ÖTV istisnasından yararlanılarak ilk iktisabı yapılan kayıt ve tescile tabi taşıt araçlarının üçüncü kişiler tarafından iktisabında, söz konusu araçları adına kayıt ve tescil ettiren üçüncü kişiler tarafından bu hüküm uyarınca ÖTV beyanında bulunulması gerekmektedir.

İstisnadan yararlanılarak iktisap edilen taşıtın 18/7/1997 tarihli ve 23053 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 39 uncu maddesi kapsamında taşıtın tekrar tescil edilmesine imkân vermeyecek şekilde hurdaya ayırma işleminde ÖTV aranılmadığı gibi, bu şekilde hurdaya ayrıldıktan sonra olduğu gibi veya parçalar halinde satılmasında da ÖTV aranmaz.

Ç. GELİR VE KURUMLAR VERGİSİ UYGULAMASI

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (c) bendine göre, projenin uygulanması ile ilişkili aktiviteleri nedeniyle deniz bölümü şirketi her türlü gelire dayalı vergiden muaftır.

Aynı maddenin (f) bendi uyarınca, kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması ile ilgili olarak temin edilecek borçlar karşılığında Türkiye'de vergi mükellefi olmayan yurt dışı mukimi gerçek ve tüzel kişilere Türkiye'den yapılacak faiz ödemeleri vergiye tabi değildir.

Yine aynı maddenin (i) bendine göre, kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması ile bağlantılı inşaat ve onarım işleri ödemeleri gelir vergisi veya kurumlar vergisi kesintisinden istisnadır.

Diğer taraftan söz konusu maddenin (j) bendine göre, deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi tarafından deniz bölümü şirketi katılımcısı (katılımcıları) ve kara bölümü 2 şirketi katılımcısına (katılımcılarına) yapılan temettü dağıtımı, aynı zamanda deniz bölümü

şirketi ve kara bölümü 2 şirketinin herhangi bir Türk şubesi tarafından deniz bölümü şirketinin ya da kara bölümü 2 şirketinin merkez ofislerine yapılan temettü dağıtım vergiden istisnadır.

D. DAMGA VERGİSİ UYGULAMASI

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (1) bendindeki hüküm, muafiyet şeklinde düzenlendiğinden, deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi düzenlediği sözleşmeler nedeniyle ödenmesi gereken damga vergisinden muaftır.

Ancak söz konusu maddenin damga vergisi istisnası tanımadığı dikkate alındığında, anılan şirketler ile 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre kişi konumunda bulunanlar arasında düzenlenen sözleşmeler nedeniyle damga vergisi doğması halinde verginin tamamının herhangi bir muafiyeti bulunmayan kişi konumunda bulunanlarca ödenmesi gerekmektedir. Söz konusu damga vergisinin ödenmemesi veya noksan ödenmesi halinde ise 488 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükmü çerçevesinde vergi ve cezanın tamamından kişilerle birlikte anılan şirketlerin müteselsilen sorumluluğu bulunmaktadır.

Diğer taraftan, kara bölümü 1 hariç, deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketince projenin uygulanması için Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (d) bendinin üçüncü paragrafında sayılı mallara ilişkin olarak verilecek olan gümrük beyannamelerine, münhasıran bu mallara ilişkin olarak verilmek kaydıyla damga vergisi istisnası uygulanacaktır.

E. EMLAK VERGİSİ UYGULAMASI

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (e) bendine göre, deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi Türkiye sınırları içinde, kara bölümü 1 hariç olmak üzere, projenin uygulanması için inşa edilen ya da edinilen taşınmazlar bakımından emlak vergisinden muaftır.

F. KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONU UYGULAMASI

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (d) bendinin üçüncü paragrafında, “Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti’nin ve Rusya Federasyonu’nun Karadeniz’deki münhasır ekonomik bölgeleri ve kıta sahanlıkları içerisinde, kara bölümü 1 hariç olmak üzere projenin uygulanması için transfer edilen (kullanılan), ithal veya ihraç edilen taşıma araçlarını ve teknik tesisleri (gemiler dahil), boruları ve diğer herhangi malzeme ve teknik kaynakları (teçhizat, bileşenler ve yedek parçalar dahil) vergi, gümrük vergileri ve harçların yanı sıra diğer benzer ödemelere tabi tutmayacaklardır.” hükmü bulunmaktadır. Bu kapsamda, söz konusu paragrafta sayılan araç, gereç, tesis gibi malların vadeli ithalatı kaynak kullanımını destekleme fonundan istisnadır.

G. TAPU SİCİLİNE TESCİL HARCİ UYGULAMASI

23/6/2000 tarihli ve 4586 sayılı Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanunun “Vergi” başlıklı 11 inci maddesine göre transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı ve ilgili tesislerin, petrol sicili ve tapu siciline tescilinden harç alınmamaktadır. Bu çerçevede, deniz bölümü şirketi ve kara bölümü 2 şirketi tarafından projenin uygulanması için alınan veya oluşturulan mülklerin bu şirketler adına tapu siciline tescilinde harç aranılmayacaktır.

Tebliğ olunur.

**DENİZ BÖLÜMÜ ŞİRKETİNİN HİZMET ALIMLARINA İLİŞKİN İSTİSNA
BELGESİ ÖRNEĞİ**

**T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
(Transit Petrol Boru Hatları Dairesi Başkanlığı)**

Bu belge 20/12/2016 tarihli ve 2016/9646 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanması kararlaştırılan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında TürkAkım Gaz Boru Hattı Projesi'ne İlişkin Anlaşma” ile ilgili olarak Maliye Bakanlığınca yayımlanan TürkAkım Gaz Boru Hattı Projesi Genel Tebliği (Seri No:1) esaslarına göre Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca düzenlenmiştir.

Belge No. :

Belge Tarihi: ... / ... / 20..

İstisnadan Yararlanacak Kuruluşun:

Unvanı :

Vergi Kimlik No.su :

Adresi :

İştiğal Ettiği İş Konusu :

Yukarıda bilgileri belirtilmiş olan kuruluşun mühendislik danışmanlık hizmetleri, inşaat öncesi hizmetleri ve inşaat tesisi işletme hizmetleri, ön tasarım hizmetleri ve tasarım hizmetleri (ön yatırım çalışmaları, tasarım ve mühendislik ve diğer benzeri hizmetler) dahil olmak üzere danışmanlık, hukuk, muhasebat ve mühendislik hizmetleri alımlarında, Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (b) bendinde yer alan hüküm uyarınca Katma Değer Vergisi (KDV) istisnasından yararlanması uygun görülmüştür.

Transit Petrol Boru Hatları Dairesi Başkanlığı